

تحلیل عدالت فضایی و اجتماعی با تاکید بر شاخص کالبدی (نمونه

موردی : روستای کلوگان)

علی طلاکوب^۱، آرمان نیکخواه^۲

۱- دانشجوی کارشناسی مهندسی معماری ، تهران ، Alit8176@gmail.com

۲- دانشجوی کارشناسی مهندسی معماری ، تهران ، nikkhaharman@yahoo.com

چکیده :

عدالت فضایی از موضوعاتی است که در دهه اخیر ذهن جامعه علمی داخل کشور را در حوزه ی مطالعات شهری- روستایی بسیار به خود مشغول کرده است؛ صاحب نظران متعددی در این حوزه به ایراد نظر پرداخته اند و پژوهشهای مختلفی در این زمینه انجام یافته است. از این رو مقاله حاضر در نظر دارد تا به واکاوی حوزه نظری پژوهشهای انجام شده پیرامون مبانی نظری عدالت و عدالت فضایی بپردازد. مقاله پیش رو از نوع ترویجی با ذکر نمونه موردی است. هدف تحقیق، ارائه چارچوب مفهوم عدالت و عدالت فضایی در فضاهای شهری ، روستایی است. در انتها نیز با بررسی نمونه موردی روستای کلوگان این مفاهیم در روستای مورد نظر مورد بررسی قرار می گیرد .

واژگان کلیدی : عدالت، عدالت فضایی ، نظریه عدالت ، روستای کلوگان

مقدمه :

امروزه بحث از عدالت اجتماعی در کانون مطالعات کالبدی در تمامی رشته های مرتبط قرار دارد. تحقق عدالت اجتماعی در سکونتگاه ها در نهایت به رضایت شهروندان از شیوه زندگی خود منجر شده و به ثبات سیاسی و اقتدار ملی کمک شایانی خواهد کرد. از نقطه نظر جغرافیایی عدالت اجتماعی سکونتگاه مترادف با توزیع فضایی عادلانه امکانات و منابع بین مناطق مختلف یک سکونتگاه و بین آنها و دستیابی برابر شهروندان به آنها است زیرا عدم توزیع عادلانه آنها به بحران های اجتماعی و مشکلات پیچیده فضایی خواهد انجامید (شریفی، ۱۳۸۵؛ ۶). از طرف دیگر وجود نابرابری در کیفیت زندگی، گروه های محروم را متوجه گروه های مرجع نموده و مشکلات دیگری را ایجاد می کند (جاجرمی و کلت، ۱۳۸۵؛ ۵). بنابراین مهمترین رسالت برنامه ریزان و مدیران محلی در این زمینه تلاش برای دستیابی به آرمان فرصت های برابر در دسترسی گروه های مختلف جامعه به خدمات عمومی و از بین بردن تضاد در تامین فرصت های آموزشی، بهداشتی، خدماتی و مانند آن است. در راستای رسیدن به چنین هدفی، رعایت اصل برابری و دستیابی برابر به فرصت های زیستی در سکونتگاه از اولویتهای اساسی است.

امروزه مفهوم عدالت اجتماعی در کلیه شئون زندگی بشر مورد توجه قرار گرفته است. یکی از کاربردهای این مفهوم در کاربری اراضی درنواحی روستایی است. تخصیص عادلانه فضا و زمین به نیازمندی های روستاییان به نحوی که باعث ارتقاء شاخص کیفیت زندگی آنها شود. لذا شناخت کیفیت شاخص عدالت اجتماعی در برنامه ریزی کاربری اراضی و استفاده مناسب از آن اهمیت زیادی در جهت نیل به توسعه پایدار روستایی خواهد داشت که در این مقاله شاخص های کالبدی عدالت اجتماعی در روستای کلوگان مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت